πρᾶξαι ἢ ἀπραξίαν. κοινὸν δὲ καὶ βου-
λήσεως· οὐδεὶς δὲ τέλος οὐδὲν
προαιρεῖται, διὰ τὰ ποῖα τὸ τέλος· λέγω δὲ
οἷον οὐδεὶς ὑγιαίνειν προαιρεῖται, διὰ τὰ
περιπατεῖν ἢ καθῆσθαι τοῦ ὑγιαίνειν ἕνεκα· οὐδ'
εὐδαιμονεῖν, διὰ χρηματίζεσθαι, ἢ κινδυνεύειν
τοῦ εὐδαιμονεῖν ἕνεκα· καὶ ὅλως δηλοῖ ἀεὶ
προαιρούμενος τί τι, καὶ τινος ἕνεκα προαι-
ρεῖται. ἔστι δὲ τὸ μὲν πίνος, οὗ ἕνεκα προαιρεῖ-
ται διὸ τὸ δὲ τί, ὁ προαιρεῖται ἕνεκα διόου.
βούλεται δέ γε μάλιστα τὸ τέλος, καὶ δοξάζει
δεῖ καὶ ὑγιαίνειν καὶ δεῖ πράττειν. ὥστε
φανερὸν διὰ τούτων, ὅτι διὸ καὶ δόξης καὶ βου-
λήσεως. βούλεσθαι μὲν καὶ δόξα μάλιστα τοῦ
τέλους· προαίρεσις δ' οὐκ ἔστιν. ὅτι μὲν οὖν οὐκ
ἔστιν οὔτε βούλησις οὔτε δόξα, οὐδ' ὑπόλη-
ψις ἁπλῶς ἡ προαίρεσις· τί δ' διαφέρει
τούτων, καὶ ποῖος ἔχει λόγος τὸ ἐκούσιον. ἄμφω
δὲ δῆλον ἔστιν, καὶ τί ὄντα προαίρεσις. ἔστι δὴ
τῶν δυνατῶν καὶ εἶναι καὶ μὴ, τὰ μὲν τοιαῦτα,
ὥστε ἀνδέχεσθαι βουλεύσασθαι περὶ αὐτῶν τῶν περὶ
ἀδίων δ' οὐκ ἀνδέχεται. τὰ μὲν δυνατὰ
ὄντα καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι· ἀλλ' οὐκ ἐφ' ἡμῖν αὐτῶν ἡ
γένεσις δῆλον, διὰ τὰ μὲν διὰ φύσιν, τὰ δὲ δι'
ἄλλας αἰτίας γίνεται· περὶ ὧν οὐδεὶς ἂν ἐγ-
χειρήσῃ βουλεύσασθαι μὴ ἀγνοῶν· περὶ ὧν
δ' ἀνδέχεται μὴ μόνον τὸ εἶναι καὶ μὴ, διὰ καὶ
τὸ βουλεύσασθαι τοῖς αὐτοῖς· ταῦτα δ'
ὅσα ὅτι ἐφ' ἡμῖν ὄντα πρᾶξαι ἢ μὴ πρᾶξαι.
διὸ οὐ βουλευόμεθα περὶ τῶν ἀνθρώπων, οὐδὲ
πῶς ἂν ὁ κύκλος τετραγωνίζοιτο· τὰ μὲν γὰρ
ἐκ ἐφ' ἡμῖν· τὸ δ' ὅλως οὐ προακτέον· ἀλλ
οὐδὲ περὶ τῶν ἐν ἡμῖν προακτῶν περὶ ἀπόρων.
καὶ δῆλον ὅτι οὐδὲ δόξα ἁπλῶς ἡ προαίρεσις
ἔστιν. τὰ δὲ προαιρετὰ καὶ προακτὰ, τὰ ἐφ' ἡμῖν
ἄντων ὄντα. διὸ καὶ ἀπορήσειεν ἄν τις, τί δή ποθ'
οἱ μὲν ἰατροὶ βουλεύονται περὶ ὧν ἔχουσι τὴν
ἐπιστήμην, οἱ δὲ γραμματικοὶ οὐ, ἄτοπον δ'
ὅτι δι' χρὴ γενομένης τῆς ἁμαρτίας (ἢ γὰρ λο-
γιζόμενοι ἁμαρτάνομεν, ἢ καὶ ἢ ἀδίκημα αὐ-
τὸ δρῶντες) ἐν μὲν τῇ ἰατρικῇ ἀμφοτέρους ἐν-
δέχεται ἁμαρτεῖν, ἐν δὲ τῇ γραμματικῇ καὶ
τὴν ἀδίκημα καὶ πρᾶξιν, ἧς αὐτοπόδιν, εἰς
ἄπειρον ἥξοιεν. ἐπειδὴ, οὐδ' οὔτε δόξα
οὔτε βούλησις ὅτι προαίρεσις, ὅτι ἂν ἐκά-
τερον, οὐδ' ἄμφω, ἐξ ἀμφοῖν ἄρα. ἄμφω γὰρ ὑπάρχει τῷ
προαιρουμένῳ ταῦτα. δηλὰ πῶς ἐκ τούτων σκεπτέον, δηλοῖ δὲ πως καὶ τὸ ὄνομα αὐτό.

vel non faciendum arbitramur. Commune verò id est, de opinione, & voluntate. Nemo enim finem, sed ea, quæ fini consequendo conferunt, eligit: quemadmodum nemo sanum esse, sed ambulare, sedere, sanitatis gratia. Neque felicitate potiri quispiam eligit, sed quæstus studium, & periclitationes felicitatis adipiscendę gratia. Et in vniuersum declarat semper eligens, quid, cuiusve gratia eligat: est enim aliud id, cuius gratia, & quod gratia alterius eligit. Vult autem maximè finem, vt in pretio, & sanum esse, feliciter, beatéque viuere. Itaque patet, aliam & opinionis, & voluntatis rationem esse. Voluntas enim, & opinio maximè finem spectat, quod non facit electio. Ergo electionem patet, nec voluntatem, nec opinionem, nec simpliciter vllam animi perceptionem esse: quo simul elucet, & quid sit, quídve ab iis differat, ac vt se ad volũtarium habeat. Porrò possibilium esse, aut non esse, alia eiusmodi sunt, vt de iis suscipiatur deliberatio, alia verò vt non suscipiatur. Quorum enim generatio penes nos non est, etiam si fieri non fieri possint: sed quæ vel natura, vel aliis ex causis fiunt, de iis sciens nemo consultare instituat. Verùm quæ non tantùm fieri non fieri possunt, sed in consultationem etiam venire solent, ea sunt, quę pro arbitrio facere non facere possumus: quapropter non de remotis apud Indos, nec de circuli quadratura deliberamus: nam illa ad nos non spectant, hoc verò fieri nequit. Sed & nec de omnibus, quæ à nobis queant fieri. Vnde manifestum, nec opinione simpliciter electionem esse, eligibilia verò etiam agibilia, rerum scilicet penes nos existentium. Proinde miretur fortè quis, quo pacto medici, quæ scientia complectuntur, in deliberationem ponant, cùm id non faciat grammaticus. Ratio eius ex eo constat, quòd aut ratiocinando, aut sensu error omnis committatur, quorum vtrunque in medicina contingit, in grammaticis verò iuxta sensum, & actionem, quam spectant, in infinitum progrediuntur. Quoniam igitur neque opinio, neque voluntas est electio, est certè velut vtrunque, & nõ ambo. Ex improuiso enim nemo eligit, sed cùm faciendum videtur, conspirátque voluntas: quæ cùm ambo eligenti insint, vtroque constabit electio. Considerandum autem, quomodo insint hæc, ídque ex ipso nomine primùm.